

Vlaams
Parlement

ingediend op **842** (2020-2021) – Nr. 1
9 juni 2021 (2020-2021)

Voorstel van resolutie

van Staf Aerts, Björn Rzoska, Jeremie Vaneekhout,
Johan Danen, Celia Groothedde en Stijn Bex

over de schending van de mensenrechten
en de democratische rechten
in de Volksrepubliek China,
in het bijzonder in de autonome regio Xinjiang
en in Hongkong

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat:
 - 1° de verdediging en de eerbiediging van de universele mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat centraal zouden moeten staan in de betrekkingen die Vlaanderen, België en de Europese Unie onderhouden met China;
 - 2° artikel 33 van de grondwet van de Volksrepubliek China verwijst naar de bescherming van de mensenrechten;
 - 3° het beleid van de regering van de Volksrepubliek China strijdig is met de door die regering ondertekende internationale instrumenten met betrekking tot de mensenrechten, namelijk:
 - a) de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, alsook het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, dat de Volksrepubliek China heeft ondertekend maar nog niet heeft geratificeerd;
 - b) het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, dat de Volksrepubliek China op 27 maart 2001 heeft geratificeerd;
 - c) het aanvullend protocol inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad van 15 november 2000 (het Protocol van Palermo), dat de Volksrepubliek China op 8 februari 2010 heeft geratificeerd;
 - 4° wat de situatie in de autonome regio Xinjiang betreft:
 - a) er talrijke getuigenissen en bewijzen zijn van de systematische vervolging door de Chinese autoriteiten van de veertien miljoen Oeigoerse en Kazachse moslims en moslims van andere Turkse minderheden in de autonome regio Xinjiang;
 - b) er massale en willekeurige aanhoudingen worden vastgesteld, alsook de gedwongen wegneming van organen, dwangarbeid bij onder meer de productie van zonnepanelen, sterilisatie zonder instemming, het scheiden van kinderen en ouders, de vernietiging van Oeigoerse eredienst- en cultuurplaatsen, en er sprake is van een veralgemeend toezicht door de Staat, intimidaties en dreigementen tegenover Oeigoeren in het buitenland en tegenover prominente academici, buitenlandse journalisten en politici, en recent ook tegenover bedrijven die voor de Oeigoerse zaak opkomen;
 - c) de Chinese regering systematisch de verzoeken verwerpt die uitgaan van onder meer de Verenigde Naties, om onafhankelijke onderzoekers naar de Xinjiangprovincie te sturen;
 - d) de Belgische Senaat op 12 juni 2020 een resolutie heeft aangenomen over het veroordelen van de aanhoudende praktijk van het gedwongen verwijderen van organen in de Volksrepubliek China. In die resolutie wordt de Federale Regering ertoe aangespoord om er bij China op aan te dringen dat het zijn internationale en nationale verplichtingen zou nakomen en transparantie aan de dag zou leggen met betrekking tot het wegnemen van organen in China;
 - e) het Europees Parlement resolutie 2020/2913(RSP) over dwangarbeid en de situatie van de Oeigoeren in de Oeigoerse autonome regio Xinjiang heeft aangenomen;
 - f) minister-president Jan Jambon in zijn antwoord op vragen in het Vlaams Parlement ook al heeft aangegeven dat hij bijzonder bezorgd is over de situatie van de Oeigoeren;
 - 5° wat de situatie in Hongkong betreft:
 - a) in de Chinees-Britse Gezamenlijke Verklaring van 1984 is gewaarborgd en in de basiswet van Hongkong van 1990 is bepaald dat in Hongkong de autonomie en de onafhankelijkheid van de uitvoerende, wetgevende en rechtsprekende macht, alsook de grondrechten en vrijheden, met

- inbegrip van de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging en vergadering en de persvrijheid, tot 2047 zouden worden gehandhaafd;
- b) Hongkong, net als België, een van de partijen is van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten;
 - c) China zich volledig moet houden aan de basiswet en het beginsel van één land, twee systemen, onder meer door eindelijk algemene verkiezingen in te voeren;
 - d) de in China goedgekeurde nationale veiligheidswet de fundamentele rechten van de burgers in Hongkong in het gedrang brengt door:
 - 1) de oprichting van een zogenaamde nationale veiligheidsdienst in Hongkong die de uitvoering van de wet moet 'begeleiden', waarbij leden van de Chinese veiligheidsdiensten immuniteit verkrijgen tegenover de in Hongkong geldende wetgeving;
 - 2) de uitbreiding van de jurisdictie van Chinese rechtbanken tot Hongkong voor de berechting van daden die door de zogenaamde nationale veiligheidswet strafbaar worden gesteld;
 - 3) de strafbaarstelling van kritiek op het beleid van de Volksrepubliek of van de Communistische Partij van China;
 - 4) de opheffing van de onafhankelijkheid van de rechters in Hongkong;
 - 5) de afschaffing van de maximale periode waarin mensen op basis van die wet zonder proces kunnen worden vastgehouden;
 - 6) de invoering van processen achter gesloten deuren zonder jury;
 - e) er al op 1 juli 2020, de eerste dag van de toepassing van de zogenaamde nationale veiligheidswet, meer dan 370 mensen in Hongkong werden opgepakt bij protesten tegen die wet, waarbij de zogenaamde misdaad van de meeste personen die op basis van die wet werden opgepakt, dikwijls beperkt blijft tot het tonen van boodschappen die niet in overeenstemming zijn met de door de regering van de Volksrepubliek China gewenste boodschap, en dat de betrokken personen daarvoor een gevangenisstraf van tien jaar of zelfs levenslange opsluiting riskeren;
 - f) de door de regering van de Volksrepubliek China benoemde chief executive van Hongkong bij een toelichting van die zogenaamde nationale veiligheidswet op 1 juli 2020 stelde dat het doel van de wet niet alleen "straffen, maar ook afschrikken" is, en dat voor haar "sommige mensenrechten niet absoluut zijn";
 - g) China zich bij het uitblijven van een sterke internationale reactie tegen zijn verregaande maatregelen ongetwijfeld gesterkt zal voelen om zijn maatregelen ter ondermijning van burgerlijke en politieke rechten verder uit te breiden naar andere jurisdicties en naar burgers die momenteel buiten zijn controle vallen, een streven waarvan het huidige artikel 38 van de zogenaamde nationale veiligheidswet een duidelijk bewijs is;
- veroordeelt met aandrang:
- 1° wat de situatie in de autonome regio Xinjiang betreft, de schendingen van de mensenrechten die er plaatsvinden, en met name:
 - a) de massale en willekeurige aanhoudingen, de gedwongen wegneming van organen, de dwangarbeid, de sterilisaties die zonder instemming worden uitgevoerd, het scheiden van kinderen en ouders en de vernietiging van Oeigoerse eredienst- en cultuurplaatsen;
 - b) het veralgemeende toezicht door de staat;
 - c) de intimidaties en dreigementen tegenover de Oeigoeren in het buitenland, tegenover prominente academici, buitenlandse journalisten en politici, en recent ook tegenover bedrijven die voor de Oeigoerse zaak opkomen;

- 2° wat de situatie in Hongkong betreft:
 - a) de voortdurende en toenemende inmenging van China in de interne aangelegenheden van Hongkong, alsook de recente verklaring van China dat de Chinees-Britse Gezamenlijke Verklaring van 1984 een historisch document is en bijgevolg niet langer geldig zou zijn;
 - b) alle gevallen van mensenrechtenschendingen in Hongkong, in het bijzonder willekeurige arrestaties, uitleveringen, gedwongen bekentenissen, vormen van voorarrest zonder contact met de buitenwereld en schendingen van de vrijheid van publicatie en van meningsuiting;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° wat haar relatie met de Volksrepubliek China in het algemeen betreft:
 - a) nauwlettend te blijven toezien op de situatie van de mensenrechten en de democratische rechten in heel China en in het bijzonder in Xinjiang en Hongkong;
 - b) de kwestie van de mensenrechten en democratische rechten aan te kaarten in alle relevante vergaderingen met de Chinese autoriteiten, op alle niveaus en bij het sluiten van nieuwe overeenkomsten met de Volksrepubliek China;
 - 2° wat de situatie in Xinjiang betreft, aan de regering van de Volksrepubliek China te vragen dat ze:
 - a) de vervolging van de Oeigoeren, de Kazachse en Kirgizische etnieën en de leden van andere moslimminderheden in de Oeigoerse autonome regio Xinjiang stopzet;
 - b) alle politieke heropvoedingskampen in Xinjiang sluit en de gevangenen vrijlaat die, zoals uit de verkregen informatie blijkt, vanwege hun geloof en hun culturele praktijken worden vastgehouden;
 - c) een einde stelt aan de dwangarbeid, de gedwongen wegneming van organen, de sterilisaties zonder instemming, en het scheiden van kinderen en ouders;
 - d) de moskeeën en andere heilige plekken herstelt of wederopbouwt;
 - e) de rechten op de vrijheid van meningsuiting, vergadering, vereniging, godsdienst – waaronder de islam – en cultuur waarborgt;
 - f) internationale onafhankelijke waarnemers vrije en onbelemmerde toegang tot de provincie Xinjiang verleent;
 - g) de intimidatie van Oeigoeren in het buitenland en van academici, journalisten, politici of bedrijven die opkomen voor hun rechten, onmiddellijk stopzet;
 - 3° wat de situatie in Hongkong betreft:
 - a) de Chinese autoriteiten te verzoeken de internationale verplichtingen die China met de Chinees-Britse Gezamenlijke Verklaring is aangegaan, te respecteren;
 - b) aan te dringen op de onmiddellijke beëindiging van mensenrechtenschendingen en politieke intimidatie, en haar bezorgdheid over de gemelde gevallen van geheime detentie, foltering, mishandeling en van gedwongen bekentenissen duidelijk te uiten;
- vraagt aan de Federale Regering om:
 - 1° wat haar relatie met de Volksrepubliek China in het algemeen betreft:
 - a) de kwestie van de schending van de mensenrechten en de democratische rechten steeds aan de orde te stellen bij de bilaterale betrekkingen met de Volksrepubliek China;
 - b) het uitleveringsverdrag tussen het Koninkrijk België en de Volksrepubliek China op te schorten zolang een billijk proces, een verbod op de doodstraf, op foltering en op andere onmenselijke behandelingen, alsook een onafhankelijk rechtstelsel niet worden gewaarborgd overeenkomstig artikel 3 en 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens;

- c) bijzondere aandacht te besteden aan het voorkomen van schadelijke inmenging vanuit de regering van de Volksrepubliek China in het functioneren van de Belgische democratie, en in de vrijheden en rechten van de Belgische burgers en bedrijven;
- 2° wat de situatie in Xinjiang betreft:
- a) zich aan te sluiten bij de oproep om een bijzondere zitting van de VN-Raad voor de Mensenrechten in China bijeen te roepen;
 - b) ervoor te zorgen dat, bijvoorbeeld via een wet over de zorgplicht van de ondernemingen, de ondernemingen en de sectoren waarmee België en Vlaanderen een band hebben, massatoezicht en dwangarbeid niet mogelijk maken, steunen of er voordeel uit halen;
 - c) de invoer in België te blokkeren van alle goederen die verband houden met de dwangarbeid waarvan de Oeigoerse minderheid in China het slachtoffer is, bijvoorbeeld de invoer van zonnepanelen die met dwangarbeid geproduceerd zijn;
 - d) specifieke humanitaire hulp te bieden aan de groepen die seksueel geweld, dwangarbeid, willekeurige detentie of andere onmenselijke en vernederende behandelingen hebben ondergaan;
- 3° wat de situatie in Hongkong betreft:
- a) samen met andere Europese lidstaten een zaak aanhangig te maken bij het Internationaal Gerechtshof, op basis van de stelling dat het besluit van China om de zogenaamde nationale veiligheidswet op te leggen aan Hongkong in strijd is met de Chinees-Britse Gezamenlijke Verklaring en het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten;
 - b) in de VN-Veilighedsraad een vergadering volgens de zogenaamde Arriaformule bijeen te roepen om de situatie in Hongkong te bespreken met activisten, vertegenwoordigers van ngo's en speciale rapporteurs van de Verenigde Naties;
 - c) zowel binnen de Europese Unie als daarbuiten te ijveren voor concrete en gerichte sancties tegen de Volksrepubliek China en tegen functionarissen die betrokken zijn bij het beperken van de grondrechten en vrijheden van de burgers van Hongkong, tot die grondrechten en vrijheden weer hersteld zijn;
 - d) binnen de Europese Unie te werken aan een zogenaamde reddingsbootregeling voor de burgers van Hongkong, naar analogie van de maatregelen die in andere landen worden genomen.

Staf AERTS
Björn RZOSKA
Jeremie VANEECKHOUT
Johan DANEN
Celia GROOTHEDDE
Stijn BEX